

PREVENTIVNÍ PODPORA dětí a rodičů po rozvodu nebo odloučení: Příklady CODIP-NL a rozvodového ATLASu (Divorce ATLAS) v Nizozemsku

Váš partner se stane vaším bývalým, ale zůstává rodičem...

„Náš rozvod byl pro mě velice emocionálním obdobím s výrazným dopadem. Připadala jsem si jako na horské dráze. Snažíte se všechno zařídit a prostě přežít. Bylo to pro mě opravdu intenzivní období!“

(Matka, 41 let, 3 děti ve věku 7, 13 a 16 let)

TNO innovation
for life

V Nizozemsku končí třetina všech manželství rozvodem, to je přibližně 35 000 manželství ročně. K tomu každý rok končí odloučením přibližně 60 000 nesezdaných soužití. Děti jsou do mnoha těchto případů zapojeny. Podle výzkumu jsou děti vystaveny výrazným negativním důsledkům rozvodu nebo odloučení rodičů. TNO zavedla skupinová školení CODIP-NL na podporu dětí po rozpadu rodiny.

Rozvod má dopad na rodiče i rodičovství. Přestože partnerský vztah končí, rodičovský vztah zůstává nedotknutelný. To často vede k otázkám a nejistotám ze strany rodičů. Z tohoto důvodu TNO převzala iniciativu a vytvořila „ScheidingsATLAS“ (holandsky Rozvodový ATLAS): krátké školení pro rodiče procházející rozvodem nebo odloučením.

Silné želvy a Odvážní dinosauři

Každý rok je více než 70 000 dětí v naší zemi zapojeno do rozvodových případů nebo rozpadlých soužití. [1] Takové rozpady jsou významné události, které mohou mít velký dopad na rodiče i na děti.

Studie ukazují, že děti rozvedených rodičů nebo rodičů žijících odděleně nemají v průměru dobré výsledky ve škole. Ve srovnání s dětmi, které vyrůstají v kompletních rodinách, mají více problémů s chováním a nižší sociálně emocionální skóre. [2] V odvětví služeb pro mládež jsou ve vyšším počtu zastoupeny děti z rozvrácených rodin.

Ze studií vyplývá, že preventivní skupinové lekce mohou být efektivní při pomoci dětem zpracovat rozvod nebo odloučení svých rodičů, což může omezit nebo zabránit emocionálním nebo výchovným problémům. Z tohoto důvodu TNO vyvinula preventivní skupinové školení založené na důkazech „CODIP-NL“, které má základ v americkém Intervenčním programu Děti a rozvod (CODIP). [3] Začali jsme práci s CODIP-NL pro děti ve věku 6 až 8 let („Dappere Dino's“, holandsky „odvážní dinosauři“). Stejným způsobem jsme to dále rozšířili na 4 až 6leté děti („Stoere Schildpadden“, holandsky silné želvy). [4] Pilotní studie a kvazi-experimentální studie prokázaly, že CODIP-NL je vhodnou, uspokojivou a účinnou metodou vedoucí ke snížení rozvodových problémů u 4 až 8letých dětí v Nizozemsku. Pro starší děti jsou dostupné jiné intervenční programy založené na důkazech.

Rozvodový ATLAS

Až donedávna nebyla rodičům, kteří si prošli rozvodem nebo odloučením, k dispozici žádná podobná preventivní podpora založená na důkazech. Váš partner se stane vaším bývalým, zůstává však rodičem. Jaké jsou vhodné způsoby, jak se s tím vyrovnat? Jak můžete vzájemně komunikovat? Jak můžete zajistit, aby se rozvod nebo rozchod nezměnil v bitvu? Co vaše dítě po rozvodu nebo odloučení potřebuje?

Rodiče v rozvodovém řízení potřebují praktické informace. Z tohoto důvodu v roce 2017 TNO spolupracovala s terénními partnery na vývoji programu „ScheidingsATLAS“ (Rozvodový ATLAS). Toto vědecky podložené a přístupné školení, které obsahuje mnoho užitečných rad, vzniklo z výzkumu, z příspěvků odborníků a ze zkušeností rozvedených či odloučených rodičů.

„Existují dvě varianty,“ vysvětluje Mariska Klein Veldermanová, „ačkoli forma se liší, obsah je stejný.“ Kromě toho, že je iniciátorkou programu ScheidingsATLAS, je Klein Veldermanová vedoucí vědeckou pracovnící organizace TNO v oblasti zdraví dětí. „Rodiče se mohou účastnit skupinového programu sestávajícího ze dvou tříhodinových lekcí. Od začátku roku 2018 byly tyto lekce nabízeny Schoolformaatem v haagském regionu a Humanitasem v Almere. K dispozici je také online vzdělávací program sestávající z šesti lekcí. Dosud se této formy e-zdravotnictví zúčastnilo přibližně 100 lidí. Odborníci a rozvedení / odloučení rodiče vyprávějí své příběhy v krátkých videích, ze kterých si rodiče odnášejí tipy a informace. Navíc je tam několik běžných scén, které natočili známí herci. Lekce jsou zakončeny otázkami ve formě kvízů tak, aby si rodiče uvědomili, zda pochopili základní informace. V rámci svých odpovědí obdrží i zpětnou vazbu. Každý účastník dostane příručku k výcvikovému programu, kterou může kdykoliv využít.“

„Když jsme jim řekli o cyklu ztrát s různými fázemi smutku, bylo to najednou všem jasné“

„Rozvod nebo odloučení je ztrátová situace, ve které musíme projít různými kroky zármutku nebo zpracování. Prvním krokem je „uznat“ a „připustit si“, že rozvod skutečně nastal. Potom je opět možné se dívat do budoucnosti, vytvářet nové plány a konečně, vytvářet nové vazby. Vy, váš bývalý partner a vaše dítě se můžete každý nacházet v jiné fázi cyklu ztrát. Jeden z vás se stále může utápět v emocích a smutku, zatímco druhý už má nového partnera.“ Všichni účastníci zjistili, že na rozdíl od jejich vlastní situace, mohou být jejich děti nebo bývalý partner v úplně jiné fázi cyklu ztrát. Van Vlietová vysvětluje: „Říkali nám, že jsou rádi, že je TNO zapojena do programu ScheidingsATLAS, protože mají jistotu, že informace jsou díky tomu, že prošly výzkumem, spolehlivé.“ Jak jeden z účastníků poznamenal: „Každý rozvedený rodič by měl školení absolvovat!“

ODKAZY

- [1] Spruijt, E., & Kormos, H. (2014). Handboek scheiden en de kinderen: Voor de beroepskracht die met scheidingskinderen te maken heeft (Příručka o rozvodu a dětech: Pro odborné pracovníky zapojené do programu Děti a rozvod] (Druhé, zcela revidované vydání). Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- [2] Amato, PR, & James, S. (2010). Rozvod v Evropě a ve Spojených státech: Shody a rozdíly mezi národy. Rodinné vědy, 1, 2-13. DOI: 10.1080/1942620903381583.
- [3] Pedro-Carroll, JL (2005). Posilování odolnosti v porozvodových následcích: Úloha programů pro děti založených na důkazech. Soudní dvůr, Zvláštní vydání o prevenci, 52-64. DOI:10.1111/j.1744-1617.2005.00007.x
- [4] Klein Velderman, M., Pannebakker, F., Van Vliet, W., & Reijneveld, S. (2018). Prevence problémů souvisejících s rozvodem u holandských dětí ve věku 4 - 8 let: Kulturní adaptace a pilotní studie intervenčního programu Děti a rozvod. Sociální praxe – výzkum, 26. doi: 10.1177/1049731516644504

Osobní tipy

Wendy van Vlietová je jednou z poradkyň z první skupiny „ScheidingsATLAS“. Kromě toho, že je projektovou manažerkou v „Kenniscentrum Kind en Scheiding“ (Centrum informací o dětech a rozvodu), ve svém každodenním životě pracuje jako účetní pro „Primární vzdělávání“ ve Schoolformaatu. Schoolformaat je v haagském regionu zapojen do sociální práce ve školách. Van Vlietová je nadšená z rodičů, kteří se zúčastnili prvních lekcí. „Byla to poměrně malá skupina, rodiče byli velmi otevření a dokonce si navzájem pomáhali vlastními tipy.“